

Jana Richter (foto: PŠVE, julij 2022).

Proces sestavljanja naracije je izziv. Tako je naslovljen tudi eden od treh nastalih filmov, in sicer v avtorstvu Taddee in Roka (foto: PŠVE, julij 2022).

POLETNA ŠOLA VIZUALNE ETNOGRAFIJE: VTISI

Ljubljana, 11.–18. julij 2022

V sredini julija je v prostorih ZRC SAZU potekala mednarodna Poletna šola vizualne etnografije, ki ima dolgo kontinuiteto. Šolanje o sodobnih metodah snemanja avdiovizualnega gradiva, analizi in montaži v prostorskih, kadrovskih in vsebinskih različicah poteka že od leta 1997. Sama sem se je udeležila drugič zaporedoma, četudi sem se v preteklosti prijavljala zaman, saj se mesta vsako leto hitro polnijo. Dobro je vztrajati, še bolje pa biti del poletne šole. Po lanskoletnem učenju dokumentarnega fotografiranja in sestavljanja fotografskih esejev z mentorico Manco Juvan smo se letos »vrnili« k dokumentarnim in etnografskim filmom. Zbrane štiri slušateljice, dva slušatelja, mentorica Ana Sarah Lunaček in mentor Miha Peče smo bili v ponedeljek zjutraj pripravljeni, da začnemo z intenzivnim tednom učenja (in poučevanja), debatiranja, poslušanja in opazovanja skozi lečo kamere.

Uvedli smo se z dnevom, namenjenim filmski teoriji, spoznavanju žanra etnografskega filma in tehničnemu rokovanju s kamero. Mentorja sta nas v ta namen opremila s svežnjem vaj, ki jih je premišljeno načrtoval eden od mentorjev prvih poletnih šol, akad. slikar Tone Rački. V okolici Novega trga smo v parih preizkušali uokvirjanja slikovne kompozicije s pomočjo uporabe filmskih planov. Ta dan smo si ogledali tudi kratka etnografska filma ter opredelili posebnosti njunih zgodb, idej, spregovorili smo o odnosu do protagonistov in metodah snemanja. Debata je bila izčrpna, odpirala je vprašanja s področij kulture in etike in se je na naše veselje podaljšala v odmor za kosilo. Tudi sicer smo med odmori s sošolkami in sošolci navadno goreče razpravljali, včasih o zamislih glede snemanja, drugič o družbi ali naših interpretacijah ogledanih filmov.

Dva dneva kasneje se nam je pridružila še gostujoča mentorica Jana Richter, znana dokumentaristka in filmska pedagoginja z Univerze Otto von Guericke v Magdeburgu. Priказala nam je svoj film *Traces of War: Scenes of everyday life in non-existent country*,¹ s katerim nam je približala svoj način observacijskega snemanja in nas spodbudila k premislekom o filmski naraciji. Najbolj v last pa je bilo postavljati vprašanja in »od blizu« spoznavati proces izdelave filma od ideje, terenskega dela, snemanja in urejanja do odbiranja 60-urnega materiala v enourno celoto, zgodbo. Podobno – a v neštetokrat manjšem obsegu – je bil naš cilj tistega tedna v tandemu združiti motorične in kognitivne veščine v kratek študentski film.

S kolegico Anjo sva sodelovali že od začetka tedna. Naprej sva bili v paru pri okornih prvih vajah s kamero, kasneje pa so naju mentorji povezali z nalogo skupnega projekta. Navezali sva stik z mlado družino, ki se je iz mesta preselila v kraško vas, kjer so začeli s kozjerejo, za povrh pa so zelo odprti do raznoraznih prišlekov – tudi tistih s kamero v roki. Dokumentirali sva njihov enodneveni ritem. Po posvetovanju z mentorji sva pri njih ostali od ranih ur do krepke noči, hvaležni za njihovo pripravljenost na bližino kamere ter za vse nove senzorne izkušnje s kozami in njihovo priljudnostjo.

Po počitku smo gradivo pregledali, podelili sva vtise o snemalnem dnevu, nato pa sva se lotili urejanja gradiva, kjer smo se pari urili v komunikaciji, potrpežljivosti, natančnosti in vztrajnosti. Jana nas je strukturirano vodila skozi montažo in nam odmerjala čas za posamezne korake.

1 V slovenskem prevodu *Sledi vojne: prizori vsakdanjega življenja v neobstoječi državi*.

* Tajda Jerkič, dipl. etnologinja in kulturna antropologinja, študentka magistrskega študija, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo; tajda.jerkic@gmail.com.

Prva projekcija montaž v družbi Naška Kriznarja, Mance Filak in Žiga Goriška (foto: PŠVE, julij 2022).

Po treh dneh smo skupaj pregledali vse tri nastajajoče filme ter si izmenjali opombe, naslednji dan pa so se nam na

projekciji bolj ali manj dokončanih montaž pridružili še staroste poletne šole.

Nastali so trije študentski filmi, različni po ritmu, napetosti in kompoziciji. V vsakem pa so prepoznavne obvezne tri komponente – zgodba z vdetano temo in sporočilom – katerim smo v procesu izdelave namenili veliko pozornosti. Menim, da je bil za uspeh izobraževalnega procesa bistven trenutek, ko so mentorji izpostavili, da gre za vajo, kar je vsem našim prizadevanjem dodalo lahkotnost brez škode za predanost. Sama prevečkrat zapustim ideje v predalu ali nerazvrščene v mapi računalnika, saj obupam nad njihovim razvojem v zgodbo, ki bi nekaj povedala. Prednost udeležbe na poletni šoli pa vidim v tem, da svojo slabo navado zamenjam z izkušnjo izpeljave želje od začetka do konca pod vodstvom odličnih mentorjev in v prostodušni družbi kolegic in kolegov.

Udeleženci poletne šole z mentorji (foto: PŠVE, julij 2022)